

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Percepce dostatků a nedostatků u dětí s rizikem vzniku gramotnostních obtíží

Autorka práce: Josefína Nováková

Vedoucí práce: doc. PaedDr. PhDr. Anna Kucharská, Ph.D.

Studentka si zvolila téma, které je v české odborné psychologické literatuře reflektováno až v posledních letech. Problematika nese potenciál psychologicky zajímavých výsledků.

Práce má standardní členění na teoretickou a empirickou část. V teoretické části jsou obsažena témata, která relevantně souvisí se zaměřením práce, teoretická část obsahuje tři rozsáhlejší kapitoly (Předškolní věk, Dyslexie a Vývojová Dysfázie). Řazení kapitol vykazuje sice logickou posloupnost a řídí se didaktickými zásadami, čímž umožňuje čtenáři srozumitelně rozkrývat problematiku, ale mám dílčí výhrady. Zejména kapitola o předškolním věku dítěte by mohla být kratší, některé pasáže jsou již nadbytečné a celkově jde spíše o přehled učebnicového charakteru, což se odráží ve velmi frekventovaných citacích publikací Langmeiera a Krejčířové či Vágnerové. Dále pak autorka na několika místech příliš generalizuje, což bez širšího kontextu není vždy validní výrok (např. na s. 22 o etiologii ADHD). Teoretická část by si v závěru zasloužila nějaké shrnutí či komentář, aby pak mohla plynule navázat výzkumná pasáž. Takto obě části působí jako samostatné celky. Cíle práce jsou v úvodu vytyčeny, jsou jednoznačně akcentovány. Jednotlivé koncepce, teorie jsou prezentovány jasně, přehledně. Studentka však mohla prokázat více kritické dikce, která by lépe prokázala, jak dokáže pracovat analyticky s odbornou literaturou. Orientace v relevantní české i zahraniční bibliografii, včetně empirických studií je na přijatelné úrovni, uvítala bych více odkazů na dílčí zahraniční studie a výsledky výzkumů, kde byl použit stejný dotazníkový nástroj (SDQ).

V empirické části studentka prokázala bazální znalost metodologického zázemí, i přiměřenou míru úrovně prezentace dat, v souladu s kritérii kladenými na kvantitativně orientovaný výzkumný design. Stanovené hypotézy jsou dobře strukturované, i odůvodněné. Námitky mám však k několika bodům: Projekt ELDEL je dle mého soudu představen velmi stručně, dále není z textu zjevné, jakým způsobem studentka participovala na sběru dat, resp. není zde žádným způsobem reflektována její konkrétní práce s daty. Z formálního hlediska nepovažuji za dobře zvolené používání zkratky NVŘ u skupiny dětí s vývojovou dysfázií. Čtenář jen odhaduje, že tím autorka myslí narušený vývoj řeči, v textu jsem bohužel toto vysvětlení nenašla.

K výsledné práci daty mám rovněž komentáře: V prezentovaných tabulkách (např. č. 4 -7) autorka prezentuje výsledky Kruskal-Wallisova testu, aby potvrdila/zamítla své hypotézy, ale nikde se odkazuje na konkrétní hrubý (či celkový) skór, který by čtenáři pomohl udělat si představu, jak moc se jednotlivé skupiny dětí liší. Až po dočtení práce nalezneme tyto údaje v příloze č. 3, ale v samotném textu není na přílohu nikde odkázáno. To činí prezentaci výsledků ne příliš přívětivou, zvláště, když si stanovila poměrně velký počet hypotéz.

V diskuzi bych ocenila širší reflexi environmentálních vlivů, které mohly mít vliv na výsledky dotazníku (např. rodinné klima, stabilita rodiny, sourozenecké vazby, docházka do MŠ, apod.).

Z jazykového hlediska je práce psaná srozumitelně, s adekvátní odbornou dikcí. Pouze občas lze zaznamenat stylistické potíže typu nesouladu ve skloňování, ale z textu je znát, že prošel pečlivou jazykovou korekturou. Na bibliografické zdroje je odkazováno korektně, jen bych doporučila v textu vynechat odkazy s celým názvem odborného článku, stačí autor(ři) a rok.

Otázky k diskuzi u obhajoby:

1, V teoretické části studentka popisuje projevy dětí s rizikem dyslexie a s vývojovou dysfázií. Mnoho z těchto charakteristik platí pro obě skupiny. V čem jsou tedy obě možné diagnostické kategorie specifické, jak je v předškolním věku rozlišit? V čem je třeba cílit intervenční opatření jinak?

2, V práci autorka reflektuje jednotlivé škály dotazníku SDQ spíše prizmatem nedostatků, samotný název práce i úvod práce však operuje i s pojmem "dostatky". V jakém kontextu se pozitivní hodnocení rodičů promítlo do výsledků dotazníku?

3, V čem mohou být výsledky dotazníku SDQ aplikovatelné do poradenské praxe? Jaká doporučení pro práci s rodiči předškolních dětí mohou být zobecněná?

Práce naplňuje parametry pro daný typ absolventské práce, je dodržen požadovaný rozsah textu a obsahuje veškeré povinné součásti práce. Bakalářskou práci Joseřiny Novákové doporučuji k obhajobě.